

InDret

Les revistes de Dret

Fa poc una agència avaluadora de l'àmbit universitari i la recerca, el nom de la qual no volem recordar, ha publicat un llistat de revistes acadèmiques en el camp jurídic, amb les seves classificacions corresponents (de qualitat o rellevància científica, s'entén).

Aquest editorial no és, ni pretén ser, una resposta a la llista en qüestió i, encara menys, una argumentació *pro domo* a la major glòria d'aquesta revista. Afortunadament, *InDret* no depèn gens ni mica dels seus editorials, sinó de la qualitat dels seus autors i del favor dels seus lectors. És, però, una bona ocasió per reflexionar sobre les revistes (acadèmiques) de Dret i els seus rànquings.

Un punt de partida compartible, creiem, és el fet que les revistes i altres mitjans de difusió de la recerca i del coneixement acadèmics en un àmbit determinat reflecteixen pautes d'actuació -també de negoci editorial- i tradicions intel·lectuals que no són idèntiques per a tots els sectors o disciplines. Els modes de publicació mitjançant revistes científiques no són iguals en medicina, astrofísica, economia, bioquímica o enginyeria aeronàutica. En aquest pla, el Dret, amb els seus costums acendrats en la matèria, no és una absoluta raresa, atès que gairebé cada sector del coneixement presenta particularitats.

Tanmateix, tots els camps diferents a les humanitats i al Dret i, tal vegada, algunes ciències socials (però no l'economia, la psicologia o la ciència política -serioses-) comparteixen un element definitori de la publicació en revistes científiques: el control *ex ante* per experts en la matèria sobre la novetat, rellevància i veracitat dels continguts del treball. En definitiva, que les revistes s'esforcen per aconseguir que es publiqui només allò que suposi una contribució -major o menor- a l'avanç del coneixement.

L'encert no està assegurat, és clar. De vegades -en termes agregats, sembla que molt poques- es "colen" i es publiquen estudis basats en dades plagiades¹, "maquillades" o directament inventades. Altres vegades, també aparentment escasses, es rebutgen -per desídia, per estretor de mires, per visions esbiaixades- treballs amb molta substància². En

¹ Un cas recent a Espanya ha afectat investigadors d'enginyeria química de la universitat de Vigo, i l'assumpte va arribar a ser recollit al *Frankfurter Allgemeine Zeitung*: vegeu <http://nadaesgratis.es/?p=12507>.

² Un cas molt notori és el de l'article de 1970 de George Akerlof (premi Nobel d'Economia el 2001 per aquesta contribució) "The Market for Lemons: Quality Uncertainty and the Market Mechanism", un dels treballs més influents en microeconomia dels darrers 50 anys. Tres de les primeres revistes d'economia (aleshores i avui encara), *American Economic Review*, la *Review of Economic Studies* i *Journal of Political*

qualsevol cas, les classificacions de revistes es basen en l'exigència de criteris objectivables sobre els filtres de selecció d'originals, índexs bibliomètrics i consultes a la comunitat científica particular per mitjà de les seves societats científiques o associacions acadèmiques. El fet que els professors d'una certa matèria en un determinat país no publiquin massivament en una revista en concret no és un factor rellevant per a què la revista estigui o no adequadament classificada. Així, només un grapat de departaments i centres de recerca en economia a Espanya tenen professors que han publicat a *American Economic Review*, o a *Econometrica*, però no per això deixen de considerar-les (per a tots els departaments i centres de recerca d'Espanya) en el número 1 de la classificació de qualitat de revistes.

En Dret -i no només entre nosaltres- les coses són molt diferents. De manera evident, el dret positiu canvia d'un Estat a un altre (i fins i tot, com en el nostre, dins d'un mateix Estat conviuen ordenaments jurídics diferents) i això fa més difícil, encara que no impossible, que sorgeixin comunitats científiques supranacionals en el camp del Dret. D'altra banda, el Dret (com la medicina o l'arquitectura, però al contrari d'altres) té un vessant aplicat o pràctic, d' "ofici" o professió, que el fa quasi per essència "científicament impur".

Fins i tot en la cultura jurídica nacional més extensa i influent en el món (sí, és aquella en què vostès; i no, aquesta qualificació no és fruit d'un biaix personal nostre, és un fet incontestable), trobem que manquen alguns o molts dels trets que suara hem descrit per a la difusió de la recerca en la majoria de camps del coneixement científic: (i) hi ha poques revistes jurídiques amb revisió anònima per parells com a criteri bàsic de selecció d'originals, encara que en els àmbits més "teòrics" (teoria del dret, anàlisi econòmica del dret, dret i ciència política, història del dret) n'hi ha en abundància i de primer nivell; (ii) hi ha poques revistes lligades a societats o associacions científiques (tot i que també n'hi ha alguna); (iii) la majoria de les revistes jurídiques més influents es publiquen per les Facultats de Dret i s'editen pels estudiants d'aquestes³.

En altres cultures jurídiques de relleu (Alemanya, França, Itàlia, Regne Unit), tornem a trobar, amb variants importants en cadascuna d'elles, els trets (i) i (ii), encara que no el (iii).

A la vista d'aquest panorama heterogeni, no és una sorpresa que la classificació de revistes en Dret sigui més complicada, i que també despertí més polèmica que en altres camps. Però amb les adaptacions pertinents, les valoracions de revistes haurien de respondre a objectius

Economy, van rebutjar publicar el treball per considerar-lo trivial o equivocat. Només una quarta revista, també de primer nivell, el *Quarterly Journal of Economics*, va acceptar-ne la publicació.

³ La seva valoració relativa de qualitat i influència s'explica essencialment per la de la Facultat que les publica i els seus estudiants que seleccionen els treballs i els editen: així, no és una sorpresa que Harvard, Yale, Stanford, Chicago, Columbia, NYU, etc, patrocinin les *Law reviews* amb més alt prestigi i impacte. Encara que en altres àmbits del saber hi ha també revistes lligades a certs centres o departaments (el *Journal of Political Economy* al Departament d'Economia de la Universitat de Chicago, el *Quarterly Journal of Economics* al de Harvard), el model de la *Law review* amb els estudiants al comandament és únic -que sapiguem, almenys en les ciències socials-. Encara que ha estat objecte de prediccions més aviat pessimistes sobre la seva transcendència futura (Richard Posner, "The Future of the Student-edited Law Review", 47 *Stanford Law Review* 1131 (1995)), el cert és que es manté viu i sòlid en aparença.

similars als que s'observen en altres camps, encara que els mitjans, per força, hagin de ser quelcom diferents: aproximar-se en el possible a la qualitat i influència de les revistes, però per a comunitats científiques de certa dimensió o entitat, no per a grups locals o d'interès.

Precisament això és el que no s'observa en la classificació amb què obríem aquestes pàgines.

En ella, moltes de les revistes jurídiques internacionals que han publicat, en l'últim segle, alguns dels articles més influents en Dret no apareixen classificades. La llista omet, així, revistes com *Harvard Law Review*, *Yale Law Journal*, *Stanford Law Review*, *New York University Law Review* o *University of Chicago Law Review*.

En canvi, sí que inclou -gairebé a tall d'exemple únic entre les revistes editades per estudiants- la *Texas Law Review*. I diem "gairebé", ja que tampoc no arribem a entendre per què la llista prescindeix d'una revista tan important com la *Harvard Law Review*, però sí inclou altres publicacions gestionades per estudiants de la seva facultat de dret, com ara *Harvard Civil Rights- Civil Liberties Law Review*, *Harvard Environmental Law Review*, *Harvard International Law Journal* i *Harvard Journal on Legislation*, totes elles molt bones, amb articles excel·lents, però amb influència i prestigi notablement menors que aquella, la seva germana gran.

Absències com les de *Harvard Law Review* o *Yale Law Journal* contrasten amb factors que palesen de forma clara la qualitat i l'autoritat d'aquestes publicacions. De primer, els articles amb més cites i, per això, amb major impacte en el discurs acadèmic-legal⁴, no només en el nord-americà, van ser publicats en algunes de les revistes omeses per la classificació discutida. Per continuar amb l'exemple de *Harvard Law Review*, la seva influència i prestigi compten amb més d'un segle de recorregut i es revelen en articles com ara Samuel D. Warren & Louis D. Brandeis, "The Right to Privacy", 4 *Harv. L. Rev.* 193 (1890); o Guido Calabresi & A. Douglas Melamed, "Property Rules, Liability Rules, and Inalienability: One View of the Cathedral", 85 *Harv. L. Rev.* 1089 (1972).

A més, un altre indicatiu de la debilitat, o del poc rigor, en la classificació proposada prové de les pautes de publicació que segueixen els autors més influents en el camp del Dret per divulgar els resultats de les seves investigacions⁵. L'autor legal més citat del darrer lustre, Cass R. Sunstein, catedràtic de la Harvard Law School, i abans de la University of Chicago

⁴ Fred R. Shapiro i Michelle Pearce, "The Most-Cited Law Review Articles of All Time", 110 *Michigan Law Review* 1483 (2012).

⁵ Segons els rànquings publicats pel repositori Social Science Research Network (SSRN), l'autor jurídic amb major nombre de descàrregues en el darrer any fou Cass R. Sunstein (hom pot consultar els rànquings a http://hq.ssrn.com/rànquings/Rànquing_Display.cfm?TMY_gID=2&TRN_gID=6). També en un altre dels rànquings més influents sobre autors jurídics, l'elaborat pel prof. Brian Leiter amb dades dels anys 2009 a 2013, l'acadèmic més citat és de nou Cass R. Sunstein (hom pot consultar l'estudi d'impacte complet a l'enllaç següent: http://www.leiterrànquings.com/faculty/2014_scholarlyimpact.shtml).

Law School, opta per publicar en revistes els noms no figuren, cap d'ells, en la llista esmentada⁶. I com ell, altres autors, no únicament nord-americans, trien les mateixes capçaleres. Aquest fet ja hauria de servir per almar tant els usuaris de classificacions de publicacions acadèmiques en l'avaluació de l'activitat investigadora, com també els investigadors avaluats.

Però no només la llista prescindeix de revistes nord-americanes de primer nivell. També s'hi ometen publicacions molt influents d'altres cultures jurídiques. Per exemple, en el cas del dret alemany, no hi són revistes com *AcP -Archiv für die civilistische Praxi*; *ZIP- Zeitschrift für Wirtschaftsrecht*; *ZRP-Zeitschrift für Rechtspolitik*; o *GRUR-Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht*. Altres revistes d'impacte i prestigi d'aquest país figuren a la llista però classificades amb una D. Aquest és el cas, per exemple, de *NJW- Neues Juristische Wochenschrift*; *ZEuP-Zeitschrift für Europäisches Privatrecht*; o *RabelsZ- Rabels Zeitschrift für ausländisches und internationales Privatrecht*.

Les omissions i els problemes de qualificació es repeteixen en altres jurisdiccions. Així, en el cas francès, es troba a faltar la *Revue Trimestrielle de Droit Civil (RTD Civil)*, fundada el 1902 i distribuïda per Dalloz. En el cas italià, la qualificació de *Rivista Trimestrale di Diritto i Procedura Civile*, publicada per l'editorial Giuffrè des de 1947 i de consulta obligada pels privatistes italians, amb una D no és de rebut en una classificació que pretén ser seriosa.

Esperem, encara que a curt termini no som molt optimistes, que l'elaboració de classificacions de revistes jurídiques emprades per agències avaluadores de l'activitat investigadora es pugui refinar amb criteris i objectius contrastables, que permetin un major rigor i fonament en l'ordenació de les publicacions, i que s'ajustin a uns mínims estàndards de qualitat i impacte com els utilitzats internacionalment.

Fernando Gómez Pomar
Antoni Rubí Puig

⁶ Destaquem els exemples següents dels dos darrers anys: "The Storrs Lectures: Behavioral Economics and Paternalism," 122 *Yale L.J.* 1826 (2013); "The Office of Information and Regulatory Affairs: Myths and Realities," 126 *Harv. L. Rev.* 1838 (2013); "Deciding by Default," 162 *U. Pa. L. Rev.* 1 (2013); i "The Real World of Cost-Benefit Analysis: Thirty-Six Questions (and Almost as Many Answers)," 114 *Col. L. Rev.* 167 (2014).